

Het Versnellingsplan onderwijsinnovatie met ICT aan de Universiteit Twente

Kim Schildkamp en Marieke van Geel

Het Versnellingsplan

In het versnellingsplan werken 39 universiteiten en hogescholen samen aan kansen die digitalisering biedt voor het hoger onderwijs in Nederland. Het Versnellingsplan is een samenwerking van de [Vereniging van Universiteiten](#), [Vereniging Hogescholen](#) en [SURF](#). Het vierjarige programma (2019-2022) is gebaseerd op drie ambities:

1. Aansluiting op de arbeidsmarkt verbeteren;
2. Flexibilisering van het onderwijs stimuleren;
3. Slimmer en beter leren met technologie.

Het versnellingsplan kent verschillende zones en de Universiteit Twente is betrokken bij de zone faciliteren en professionaliseren van docenten. [Kim Schildkamp](#) is één van de aanvoerders van deze zone en [Marieke van Geel](#) is onderzoeker bij de zone. Het doel van de zone is: alle opleidingen in het hoger onderwijs stellen docenten in de gelegenheid om ICT in het onderwijs in te zetten, zodanig dat het leidt tot een versnelling van onderwijsinnovatie en daarmee een verbetering van de kwaliteit van het onderwijs.

Impact van COVID-19

COVID-19 heeft een grote impact gehad op het werk van de zone. Binnen enkele dagen gingen we van een situatie van enkele honderden pionierende, en soms verdrietige, voorlopers naar 50.000 docenten in hbo en wo die plotseling en volledig online onderwijs moesten verzorgen. Waar de zone zich begin 2020 zorgen maakten om het meekrijgen van de grote groep, draagvlak en urgentiebesef, is de grootste zorg in de zone nu hoe ervoor gezorgd kan worden dat technologie bewust en onderbouwd wordt ingezet ter bevordering van onderwijskwaliteit.

In deze pandemie heeft de zone ook ingezet op kennisdeling. De zone werkt bijvoorbeeld mee aan de [Vraagbaak](#) online onderwijs waar kennis, tips en voorbeelden om de overstap naar online onderwijs zo goed mogelijk te ondersteunen worden gedeeld. Ook heeft de zone door middel van [interviews](#) praktijkervaring én inspiratie voor de ondersteuning van docenten bij onderwijsinnovatie met ICT verzameld. Ook [Susan McKenny](#) deelt aan aantal tips, waaronder: "Investeer in het persoonlijk contact met studenten. Stuur bijvoorbeeld mails en schrijf niet 'beste student', maar noem de naam van de student. Vraag vanuit de opleiding, bijvoorbeeld door de studieadviseur, hoe het gaat. Wat hij of zij nodig heeft. Wat je kunt betekenen. Zo ontwikkel je korte persoonlijke lijntjes met de studenten, waardoor ze zich welkom voelen."

Onderwijsinnovatie met ICT op sectorniveau en instellingsniveau

In de zone wordt gewerkt met een hele keten benadering, van sectorniveau tot docentniveau. Op sectorniveau wordt er bijvoorbeeld gewerkt aan de sectorbrede verankering van onderwijsinnovatie met ICT. In een [position](#) paper 'Aandacht voor de docent' doet de zone bijvoorbeeld aanbevelingen voor bestuurders en managers, waaronder 'integreer onderwijsinnovatie met ICT in bestaande kwalificaties zoals de BKO' en 'initieer een landelijk expertisenetwerk rond docentprofessionalisering'.

Op instellingsniveau heeft de zone een integrale [ICT-bewegingssensor](#) ontwikkeld met handreiking om binnen instellingen te reflecteren op onderwijsinnovatie met ICT en de facilitering van docenten daarbinnen. Op de UT wordt dit instrument deze maand ingezet om te reflecteren op hoe de instelling is omgegaan met de (professionalisering van docenten op het gebied van) onderwijsinnovatie met ICT tijdens de pandemie en om te evalueren wat we willen verduurzamen (en wat niet).

Proeftuinen

Ook heeft de zone onderzoek gedaan naar de bouwstenen voor effectieve docentprofessionalisering, is er een [handboek](#) ontwikkeld om zelf professionaliseringsinitiatieven te ontwerpen en wordt er geëxperimenteerd met deze bouwstenen in [proeftuinen](#) rond peerfeedback, formatief toetsen, learning analytics en blended onderwijs (vorm)geven. Het Centre of Expertise in Learning and Teaching ([CELT](#)) van de UT heeft de proeftuinen rondom peer feedback en formatief toetsen op basis van het handboek en in samenwerking met onderzoekers van de UT en leden van de zone zelf ontworpen. De proeftuin Peer feedback liep in het voorjaar, de proeftuin Formatief Toetsen wordt op dit moment aangeboden voor docenten. Werkpakketten en evaluaties worden in de loop van dit voorjaar op de Versnellingsplan-website gedeeld.

Goede voorbeelden onderwijsinnovatie met ICT

Tot slot inventariseert de zone [goede voorbeelden](#) op het gebied van onderwijsinnovatie met ICT. De UT heeft een aantal voorbeelden aangeleverd die binnenkort ook op de website zullen verschijnen. Het eerste inspirerende voorbeeld betreft 360-graden feedback, een methode die [Anna Bos Nehles](#) in haar onderwijs gebruikt. Deze 360-graden feedback is een combinatie van peer assessment, self-assessment, co-creatie, teachers assessment en business partner assessment. De 360-graden feedback is een nieuwe manier van beoordelen, waarbij kennis, vaardigheden en attitude de drie pijlers zijn. Een waardevolle werkvorm voor het hoger onderwijs van de toekomst: Waardevol voor studenten EN docenten EN betrokkenen uit het werkveld. Studenten worden veel meer gemotiveerd om zelfstandig te gaan werken en kritisch naar hun eigen rol te kijken. Daardoor krijgt de student meer inzicht in zijn eigen capaciteiten (en grenzen).

Het tweede inspirerende voorbeeld betreft het CEPHEI-poject (Cooperative E-learning Platform for Industrial Innovation) van [Marcus Pereira Pessoa](#). Om te voorzien in de behoeften van de studenten, bedrijven en samenleving van vandaag, brengt het CEPHEI-project verschillende elementen samen, zoals innovaties in de industrie; banden tussen universiteiten en het bedrijfsleven; gebruik van e-learning en flipped learning. Het doel van dit project is: “a new model for cooperation between academia and enterprise in the field of Industrial Innovation through blended learning realised through the formed standards of blended learning education for Industrial Innovation field with the experts in the field” (zie <https://www.cephai.eu/en/>).

Voor vragen en/of opmerkingen: k.schildkamp@utwente.nl